

Digitaliseringsdirektoratet
(Sendes kun elektronisk)

Trondheim, 12.06.2020

INNSPILL TIL HANDLINGSPLAN FOR ØKT ANDEL GRØNNE OG INNOVATIVE ANSKAFFELSER - saksnr.19/01489

Næringsforeningen i Trondheimsregionen (NiT) ser veldig positivt på initiativet til å lage en handlingsplan for økt andel grønne og innovative anskaffelser, et fokusområde som ligger sentralt i strategien til Teknologihovedstaden. Her er våre innspill på vegne av næringslivet i regionen.

Ekstra tilrettelegging og samkjøring for innovative anskaffelser i kommunene

Mindre kommuner mangler ofte egne ressurser for innkjøp, og vi får tilbakemeldinger om at det ofte er krevende nok i seg selv å mestre regelverket for tradisjonelle offentlige anskaffelser.

Dersom vi legger til grunn at innovative offentlige anskaffelser er mer ressurskrevende enn tradisjonelle anskaffelser - både med tanke på antall årsverk og kapital - så er det viktig at det tilrettelegges ekstra godt for at også mindre kommuner kan gjennomføre slike prosesser. Tiltak som bør vurderes:

- Tilrettelegge og finansiere et interkommunalt samarbeid for mer robust gjennomføring av innovative anskaffelser.
- Bruk fylkeskommunene for å bygge kompetanse og kultur innen feltet.
- Vurdere ytterligere risikoreducerende tiltak, da kommuner ofte har lite risikokapital.
- Bistå med kompetanseheving innenfor innkjøp.

Felles standard for måling; en nøkkel til kompetansebygging

Dersom vi skal få til reell og systematisk grønn omstilling gjennom innovative anskaffelser så trengs en bransjevis standardisering av hvordan vi måler og rapporterer på klimagassutslipp, inngrep i natur, materialeffektivitet osv. - både for sluttprodukt og i leveransen. NiT mener dette vil være et viktig kompetansebyggende, og vil bidra til raskere omstilling.

I bygg- og anleggsbransjen diskuteres det i dag for eksempel hvorvidt offentlig sektor allerede nå bør gjøre klimaregnskap til et krav for alle større byggeprosjekter, og hvordan det kan bidra til å bygge kompetanse både for totalentreprenør og underentreprenører. Det må her utredes hvordan man kan stille standardiserte krav samtidig som det ikke skal gi mer ressurssterke og etablerte aktører et urettferdig fortrinn overfor de små og oppstartsselskapene - stikk i strid med intensjonen til innovative anskaffelser.

Bedre tilrettelegging for systeminnovasjon

+CityExchange er et EU-prosjekt med Trondheim som fyrtårnsby, der man blant annet skal utvikle nye metoder for salg og kjøp av energi innad i et såkalt mikronett mellom bygninger som selv produserer strøm. Dette er et arbeid som så langt har krevd en rekke dispensasjoner fra regelverk samtidig som aktører, som aldri har jobbet sammen før, må komme sammen og skape nye samarbeidsformer.

Pådriv er et annet eksempel på et nasjonalt initiativ som utfordrer det etablerte med nye samarbeidsformer i byutvikling, og som jobber i motbakke for å få støtte til utvikling i et system og en kultur som ikke er smidig nok når det kommer til systemendringer.

Vi forespeiler en høyere frekvens for slike utfordringer i framtiden og arbeidet med både grønne og innovative anskaffelser må derfor ha som mål å fjerne unødvendig byråkrati slik at slike systemendringer - både i regelverk og samarbeidsform - kan skje smidigere enn de gjør i dag samtidig som demokrati og tillit opprettholdes.

Det er allerede etablert organisasjoner som fokuserer på nye samarbeidsformer i et lokalt, nasjonalt og globalt perspektiv, slik som Bærekraftssenteret (FN-senteret) initiert av Trondheim kommune i samarbeid med FN.

Økt innsats for å få oppstartsselskapene på banen

Det er ikke nok å bare utlyse innovative anskaffelser. For å få nok tilfang av gode idéer så må man i tilstrekkelig grad få med oppstartsselskaper fra og med de innledende fasene i anskaffelsen. Dette er viktig fordi mye av den disruptive innovasjonen kommer fra nettopp oppstartsselskaper.

Her må offentlig sektor i større grad involvere de lokale aktørene slik som inkubatorer, næringsforeninger, co-working spaces og forskningsaktører for å bygge en kultur for bred involvering. I Trondheimsregionen er dette aktører med store nettverk som i stor grad kan bidra med verdikjæpende innsats i slike prosesser.

Næringsforeningen i Trondheimsregionen stiller seg til disposisjon for å initiere en nasjonal pilot for hvordan oppstartsselskaper i større grad kan involveres i innovative anskaffelser.

Tilrettelegg for å få de små aktørene med på omstillingen

I bygg og anleggssektoren i Trondheimsregionen ser vi at de store aktørene er veldig frampå når det kommer til innovasjon og det grønne skiftet, med innovative prosjekter som Powerhouse Brattøra, Zero Emission Building, Max-bygget, m.fl. Vi ser samtidig at det er vanskeligere for underentreprenører og håndverkere å holde tritt med utviklingen, og dersom

vi skal lykkes må vi være klar på at disse aktørene må være med på utviklingen.

Handlingsplanen må tilrettelegge for en kompetanseheving hos også de små aktørene, slik at de i større grad kan bidra til den grønne omstillingen.

Bygg en kultur som ser det å feile som noe positivt

Vi får tilbakemeldinger om innkjøpere i offentlig sektor som er så redde for å feile og få refs fra f.eks. Politisk ledelse og media at de heller fortsetter som før enn å prøve noe nytt gjennom innovative anskaffelser.

Handlingsplanen trenger tiltak på kulturbygging for å gjøre det ok å feile, men da basert på "fail fast"-metodikk som ofte ligger til grunn i innovative anskaffelser.

Oppsummert så handler økt andel grønne og innovative anskaffelser om å bygge kompetanse både hos innkjøper og leverandør, tilrettelegge for at systemene i framtiden skal endres raskere, og lage standarder som gjør det enkelt å forholde seg til grønn omstilling.

NiT stiller seg positiv til å bidra videre i prosessen.

Med Vennlig Hilsen,

Næringsforeningen i Trondheimsregionen:

Torstein Langeland
Næringsutvikler

Børge Beisvåg
Næringspolitisk leder

Camilla Wadseth
Leder Fagråd Digitalisering